

"Groepsfoto op het Conservatorium. Ik ben dat meisje in het rode balletpak."

De dans ontsprongen

"Bij mijn ouders in de tuin, 12 jaar oud."

Janneke Jonkman (31) danste al op zeer jonge leeftijd op hoog niveau, en belandde in een wereld waar het er vaak keihard aan toegaat. 'Ik kwam enthousiast en dromerig binnen – en ging weg als een gesloten kind.' Ze schreef er een onthullend boek over: 'Vederlicht'.

Roze tutu's, spitzen met glanzende linten, Romeo en Julia - Janneke Jonkman droomde er als meisje al van om ballerina te worden. Op haar achtste begon ze met dansen op een amateurschool, samen met haar twee zussen. Als het maar even kon, schoven ze thuis de boel aan de kant en gaven ze voorstellingen voor of met vriendinnetjes. De oudste zus bleek talentvol en mocht auditie doen op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Janneke was tien en ging mee.

"De lerares stond er niet helemaal achter, maar ik ging toch. Stiekem hoopte ik natuurlijk dat ik ook een kans maakte. Mijn zus had oefeningen gekregen voor de auditie. Eindeloos had ik ze gedaan. Dan lag ik weer in de split onder de bank of zat ik in een kikkerhouding met een plank vol zware boeken op mijn knieën. Het resultaat was dat ik werd aangenomen en zij niet. Hartstikke trots was ik, maar het was ook gek. Zij niet en ik wel. Ik was meer gedreven dan mijn zus, misschien hebben ze dat gezien. En ik had het perfecte figuur: rank en dun.

Dansen vond ik geweldig. Als we in de klas op de amateurschool oefeningen moesten doen, fantaseerde ik dat er een heel publiek in de deuropening stond. Of dat jongetjes op wie ik verliefd was, zagen wat ik deed. Dan hoopte ik dat ze me zagen zitten. In het dansen kon ik me uiten, alsof ik een diepere verbinding met anderen voelde dan in het echte leven."

JANNEKE IN HET KORT
Op elfjarige leeftijd begon Janneke Jonkman aan een dansopleiding aan het conservatorium in Den Haag, die ze na drie jaar afbrak. Na een studie Nederlands begon ze met schrijven. In 2001 debuteerde ze met 'Soms mis je me nooit', gevolgd door 'De droomfotograaf' en 'Verboden te twijfelen'. Haar vierde roman, 'Vederlicht', verscheen dit jaar bij De Arbeiderspers. Janneke trad op als gast-schrijver bij de Nightwriters, geeft vanaf het najaar een cursus prozaschrijven bij Het schrijfatelier en werkt momenteel aan een scenario voor de serie 'One Night Stand' van de NPS. Zie ook jannekejonkman.nl.

"Vlak voor de eindvoorstelling ik heb vreselijk gehuild."

"In pakjes voor de voorstelling. Ik ben de derde van boven."

"Dit was in de balletstudio op het Conservatorium. Ik was 13."

'Hij zette abrupt de muziek uit en deed alsof hij een stoel naar me wilde gooien'

« Eenmaal op het conservatorium belandde Janneke in een compleet andere wereld. Vijf, zes dagen per week moest ze naar school waar met met strakke hand werd lesgegeven. Er golden strenge regels. Iedereen moest dun zijn en hard werken. **De meisjes dienden met strak opgestoken haar in de les te verschijnen.** Er was minstens drie kwartier nodig om die dikke bos haar in een scheiding te kammen, te vlechten en op te steken – dus dat was vroeg opstaan. Discipline en overgave, daar draaide het om. Haar klasgenoten moesten op dieet – sommigen dansten de hele dag bij wijze van spreken op water en een appel. Anorexia lag op de loer en later bleek ook dat sommige meisjes er flink mee hebben geworsteld. Maar het moeilijkste van alles waren de afwijzingen, herinnert Janneke zich. "De eerste keer dat ik te horen kreeg dat ik

niet goed genoeg was voor een rol in een voorstelling, dacht ik dat de leraar een grapje maakte. Ik kon het niet geloven. Maar er moest wel aan de kant mee gedanst worden, want je moest als 'dubbel' de rol kennen. **Toen ik even later toch moest laten zien dat ik de rol beheerste, begon ik door alle emoties met het verkeerde been.** Toen zette de docent abrupt de muziek uit en deed hij net of hij een stoel naar me toe wilde gooien. Ik schrok me rot. Ik heb ook wel eens gehad dat er in de gang een lijst hing met klasgenoten die mee mochten doen met een voorstelling. Iedereen stond erop, behalve ik. 'Ik wil je niet in de illusie laten dat je danseres kan worden' was de uitleg van de leraar.

Toch liet ik me op de een of andere manier nooit uit het veld slaan. Bij een afwijzing was mijn reactie dat ik juist heel hard ging oefenen. Soms werd ik dan uiteindelijk toch geselecteerd. Mijn inzet werd dus wel beloond en af en toe was ik zelfs wél de eerste keus voor een rol, zoals die keer toen we een voorstelling zouden geven voor de koningin. Volgens de docent koos hij me overigens niet omdat ik goed was, maar puur omdat hij een lang meisje nodig had en dat was ik. Uiteindelijk werd die voorstelling de mooiste herinnering uit mijn danstijd. Ik stond op een echt podium tussen echte dansers en we kwamen op tv. Er werd heel lang op mij ingezoomd, zag ik later. Ik was prominent in beeld. Zie je wel, dacht ik, ik kan heus wel wat."

Na drie intensieve jaren op het conservatorium, waar ze uiteindelijk werd afgewezen wegens 'fysieke beperkingen', ging Janneke naar een gewone middelbare school, om daarna Nederlands te studeren. Ze werd schrijfster. In 2001 debuteerde ze met 'Soms mis je me nooit', dat succesvol werd ontvangen. Er volgden nog twee boeken: 'De droomfotograaf' en 'Verboden te twijfelen'. In de tijd dat Janneke door Viva werd uitgeroepen tot een van de meest talentvolle twintigers van 2007 ontstond het idee voor de grotendeels autobiografische roman 'Vederlicht', waarin een documentairemaakster terugblikt op haar danstijd.

'De wereld moet weten wat voor impact de danswereld op jonge, kwetsbare kinderen kan hebben'

Aanleiding voor het boek was een reünie van het conservatorium waar Janneke eigenlijk geen zin in had. Op die reünie bleek dat ook anderen niet alleen met een positief gevoel terugkeken op hun conservatorium-tijd. Ex-klasgenoten, van wie Janneke vroeger dacht dat ze het veel makkelijker hadden gehad, bleken het minstens zo zwaar gehad te hebben. Anorexia, misbruik, zelfdoding – tijdens en na die dag kwamen aangrijpende verhalen los. Een van de besten van de dansopleiding, Abel in het boek, was een talentvolle danser geworden, maar heeft desondanks op jonge leeftijd zelfmoord gepleegd.

Janneke: "De ervaringen van anderen brachten me weer helemaal terug in de tijd en zetten me aan het denken. Ik dacht aan mijn eigen herinneringen en aan hoeveel die dansschool me had veranderd. Ooit was ik enthousiast, open en dromerig, maar ik verliet de danswereld als een gesloten kind. Ook ben ik daarna nog lang wantrouwig geweest naar andere mensen toe. De wereld moet weten wat voor impact die danswereld kan hebben op jonge kinderen, vond ik. En ik, als schrijfster en ex-danseres, was de aangewezen persoon hun verhaal te vertellen.

'Vederlicht' is een schrijnend verhaal geworden, maar heeft ondanks de zware onderwerpen toch de lichte toon behouden die in mijn andere boeken naar voren komt. Mijn vrienden schrokken er wel van toen ze het lasen. Zelf had ik die tijd al verwerkt. Voor mij is het boek een afsluiting. Nu is de cirkel rond. Mijn boek heeft veel losgemaakt. **De directeur van het conservatorium wilde een gesprek met me, ik krijg brieven van ouders waarvan de kinderen dansen of naar de academie wilden.** Ook zijn er veel reacties van oud-klasgenoten die het boek herkenbaar vinden. Het is niet mijn bedoeling om mensen angstig, maar wel bewust te maken. Ik wil ook niet beweren dat het er op het conservatorium nog steeds zo aan toe gaat als vroeger. Er is veel verbeterd. In dit boek staat mijn persoonlijke verhaal, een verhaal dat verteld moest worden en waarvan ik hoop dat het mensen zal boeien. Want dat is toch mijn ambitie als schrijver. Verhalen vertellen en mensen raken, iets delen met elkaar. In die zin is schrijven voor mij nu net als dansen vroeger." ●

METDANK AAN AMSTERDAM DANCE CENTRE